

УДК 338.486 (477)

DOI: 10.31359/2312-3427-2019-4-2-302

І.О. Іртищева, д-р екон. наук, професор

orcid.org/0000-0002-7025-9857

innauamd@gmail.com

Н.П. Тубальцева, канд. екон. наук

І.В. Сіренко, канд. екон. наук

Є.О. Селіванов, студент

Є.В. Шарова, студент

**Національний університет кораблебудування імені адмірала
Макарова**

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ РЕГУЛЮВАННЯ

Визначено, що туризм являється прибутковою сферою будь якої національної економіки. Обґрунтовано, що Україна об'єктивно має всі передумови для інтенсивного розвитку різних напрямлень туристичної діяльності. Показано, що територіальна концентрація туристичних підприємств відбиває структуру попиту і залежить від добробуту населення регіону. Приведено статистичні дані як туристичних потоків через кордон України, так і світових лідерів за рівнем витрат на закордонні туристичні подорожі. Доведено, що стан транспортної інфраструктури більшості туристичних територій характеризується як незадовільний. Визначено загальний перелік проблем, які необхідно вирішувати для розвитку індустрії туризму в Україні. Запропоновано системні пропозиції щодо економічного розвитку цієї галузі.

***Ключові слова;** туризм, туристична галузь, туристичний потік, транспортна інфраструктура.*

Постановка проблеми. Туризм став рушійною силою соціально-економічного розвитку у багатьох країнах світу. Більш ніж у 100 країнах туризм сприяє високому рівню зайнятості, розвитку окремих регіонів і є важливою статтею надходжень до державного бюджету, у масштабі світової економіки він генерує більше 10% доходів, або \$8,8 трлн. За даними Всесвітньої туристичної організації ООН туристичний внесок у

світову економіку оцінюється в 10% світового валового внутрішнього продукту. На долю міжнародного туризму (подорожі та пасажирські перевезення) припадає 30% світового експорту послуг і 7% від загального обсягу експорту товарів і послуг. Туризм надає робочі місця кожній одинадцятій людині у світі. [1]

В економіці України, вектор розвитку якої спрямований на активну інтеграцію у світове господарство, індустрія туризму хоч і стає все більш значущою детермінантною соціально-економічного розвитку, але разом з тим за темпами свого розвитку залишає Україну на найнижчих рейтингових позиціях світового туристичного ринку. Одною із найголовніших причин цього, поряд із недосконалим правовим полем, відсутністю протекціонізму з боку держави, складною фіскальною політикою, а також недостатньою розбудовою необхідної інфраструктури, є високий рівень тінізації туристичного ринку. Відтак, питання вдосконалення механізмів регулювання розвитку індустрії туризму набуває особливої актуальності [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження проблем туризму внесли вітчизняні та зарубіжні вчені А.В. Зимовець А.В., І.В. Зорін, С.Г. Нездоймінов, М.П. Мальський, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич Басюк М.М Пономарьова М.С., Трегуб К.М. та інші. Дослідженням туристичних кластерів присвячені праці таких вчених як Ніколаєв Ю.О., Соколи І.І., Андрусак Н.С., Багрій М.В., Іртищевої І.О., Крайник О.П., Копець Г.Р., Клімковська Я.М., Дишловий І. М., Ткаченко Т.І. та ін.

Мета статті є моніторинг макроекономічних процесів розвитку індустрії туризму в Україні, розробка системних пропозицій щодо економічного розвитку цієї галузі та особливостей регулювання.

Виклад основного матеріалу. Україна об'єктивно має всі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього та іноземного туризму: особливості географічного розташування й рельєфу, сприятливий клімат, багатий природний, історико-культурний та туристично-рекреаційний потенціал. Зокрема, вона є однією з провідних країн Європи за кількістю об'єктів історико-культурної спадщини. Лише на державному утриманні перебуває 150 тис. нерухомих пам'яток історії та культури, зокрема 57206 пам'яток археології, 51364 – історії, 16800 – архітектури та містобудування, близько 200 замків, з яких лише 50–60 об'єктів у відносно належному стані. Більша частина з них потребує реконструкції, процес якої можливо організувати за прикладом концесійних та орендних

договорів щодо замку "Паланок" й історичних споруд у с. Тартаків і Старому Селі (Львівська область).

В Україні функціонує 485 таких закладів, кількість експонатів основного фонду яких становить 11,2 млн од. Найбільший інтерес для туристів можуть становити історичні, художні, етнографічні та природничі музеї, які репрезентують довкілля та культуру тієї місцевості чи країни, яку вони відвідують. В Україні їх нараховується 223. Наймасовішими ж є краєзнавчі музеї (155 закладів), які здебільшого мають місцеве значення. Увагу туристів приваблюють і нетрадиційні музеї, в яких зібрані унікальні колекції (музей писанкового розпису у Коломиї, музей пошти у Ніжині чи музей однієї вулиці в Києві). Найбільшу кількість музеїв мають м. Київ, Кіровоградська, Полтавська, Чернігівська та Харківська області. Найбагатші музейні фонди знаходяться у м. Київ, Львівській області. Існує особлива категорія музеїв-ансамблів, які створюються на основі пам'яток архітектури, їхніх інтер'єрів і навколишньої території. Особливо цінні з них мають статус музеїв-заповідників. В Україні таких об'єктів понад 50. Статус національних мають заповідники "Софія Київська" та Києво-Печерський історико-культурний заповідник, які увійшли також до об'єктів всесвітньої спадщини, Шевченківський національний заповідник у Каневі, "Чигирин" в Черкаській області, "Чернігів стародавній", "Хортиця" у Запоріжжі, "Давній Галич" у Івано-Франківській області [3].

На сьогодні шість природних курортних регіонів України, що мають унікальні природні лікувальні ресурси, визнано курортами державного значення: Слов'янськ, Хмільник, Миргород, Бердянськ, Скадовськ, Трускавець. Серед відомих вітчизняних кластерів можна виділити два тематичних:

1) сільського ("зеленого") туризму – "ЕКОТУР", "Кам'янець", "Мальовнича Бережанщина", "Дніпро–транскордонний", "Оберіг", в шести суміжних прикордонних районах Гомельської та Чернігівської областей;

2) пізнавального туризму, що представлений міжрегіональним кластером "Південне туристичне кільце", який охоплює територію Одеської, Миколаївської, Херсонської областей (сюди ж увійшов туристичний кластер "Вознесенськ") [4].

Територіальна концентрація туристичних підприємств відбиває територіальну структуру попиту: максимальною вона є у Києві, порівняно високою в Одеській, Херсонській, Миколаївській, Волинській, Закарпатській, Тернопільській, а найменшою – у Кіровоградській, Хмельницькій, Донецькій та Луганській областях [4, 5].

Площа освоєних і потенційних рекреаційних територій в Україні розподіляється відповідно до природних особливостей семи рекреаційних регіонів: Карпатський, Придністровський, Дніпровський, Донецько-Приазовський, Поліський, Причорноморський, Кримський.

Потенційний фонд природоохоронних, оздоровчих та рекреаційних територій становить 12,1 млн га, тобто 20 % площі території України, що відповідає міжнародним показникам раціонального збереження природно-рекреаційних ресурсів. Одноразова місткість ландшафтів України, враховуючи допустимі природоохоронні норми, становить понад 40 млн осіб.

Найбільшу питому вагу територій і об'єктів природно-заповідного фонду мають:

- від 8 до 13% – Тернопільська, Херсонська, Закарпатська, Івано-Франківська, Хмельницька області;
- 5–7 % – Сумська, Рівненська, Чернівецька області;
- 3–5 % – Чернігівська. Львівська області. Автономна Республіка Крим;
- до 3% – Донецька, Миколаївська, Полтавська області;
- до 2% – Волинська, Житомирська, Запорізька, Одеська, Черкаська області;
- до 1% – Вінницька, Дніпропетровська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Харківська області [6].

Перелічені передумови показують, що Україна об'єктивно має всі можливості для інтенсивного розвитку внутрішнього та іноземного туризму: особливості географічного положення та рельєфу, сприятливий клімат, багатий природний, історико-культурний та туристично-рекреаційний потенціал. Однак сьогодні в Україні розвиток цієї важливої сфери національної економіки недостатній, хоча, за розрахунками фахівців, лише у вигляді податків могла б щороку приносити до державної скарбниці до \$ 4 млрд.

Необхідно враховувати, що ключовою тенденцією розвитку міжнародного туризму є постійне зростання обсягів туристичних поїздок у світі. Згідно даних Всесвітньої туристичної організації, у 2017 р. кількість туристичних відвідувань зросла на 7% і становила 1,323 млрд. (для порівняння у 2010 р. цей показник був удвічі меншим і становив лише 669 млн.). За прогнозами, чисельність туристичних поїздок і надалі зростатиме і становитиме 1,8 млрд. у 2030 р. Масштаби надходжень від експорту

туристичних послуг становили у 2017 р. 1,6 трлн. дол. США, що на 8% більше порівняно з попереднім роком.

Одним із головних факторів, що впливають на рівень розвитку міжнародного туризму в останні роки є зростання добробуту населення у країнах, що є найважливішими постачальниками туристів у світовому масштабі. Аналіз туристичних потоків свідчить, що у структурі міжнародних туристичних поїздок найбільшу питому вагу займають виїзди з високорозвинутих країн (табл.1). У 2017 р. світовими лідерами за рівнем витрат на закордонні туристичні подорожі були Китай (258 млрд. дол. США), США (135 млрд. дол. США), Німеччина (89 млрд. дол. США), Великобританія (71 млрд. дол. США) та Франція (41 млрд. дол. США). З іншого боку, за рівнем доходів від міжнародного туризму лідирують теж високорозвинуті країни. Так, у 2017 р. найбільші доходи від міжнародного туризму були зафіксовані у США (211 млрд дол. США), Іспанії (68 млрд. дол. США) і Франції (61 млрд. дол. США). А Україна займає лише 75 місце за внеском іноземних туристів в галузь.

1. Провідні країни світу за кількістю туристичних відвідувачів та грошових доходів від туризму у 2017 р.

Країна	Кількість відвідувачів, млн. чол.	Країна	Доходи від туризму, млрд. дол. США
Франція	86,9	США	210,7
Іспанія	81,8	Іспанія	68,0
США	76,9	Франція	60,7
Китай	60,7	Тайланд	57,5
Італія	58,3	Великобританія	51,2
Мексика	39,3	Італія	44,2
Великобританія	37,7	Австралія	41,7
Туреччина	37,6	Німеччина	39,8
Німеччина	37,5	Макао (Китай)	35,6
Тайланд	35,4	Японія	34,1

Наша країна відноситься до групи країн із незначним впливом туристичної галузі на національну економіку, у структурі вітчизняного ВВП туристична галузь займає менше 2%, Ефект від діяльності галузі

оцінюється експертами як вкрай негативний, особливо через надвисокі обсяги витоку коштів за кордон як результату неконтрольованої діяльності операторів виїзного туризму. За малих обсягів споживання туристичних послуг названі процеси не є критичними, але поступове збільшення імпорту туристичної продукції (товарів і послуг) без урівноваження від експортних операцій здатне призвести до структурних диспропорцій у економіці країни. На сьогодні прямий внесок галузь складає близько \$ 1,3 млрд. що є суттєво низьким показником для країни із багатомільйонним населенням.

Україна належить до країн, де туризм як активний спосіб проведення дозвілля заохочувався державою, пропагувався та стимулювався шляхом соціалізації туристичних послуг і тому був сприйнятий більшістю населення як складова способу життя. Тривале домінування внутрішнього туризму за соціалістичної доби обумовило сплеск попиту на міжнародні подорожі, позначившись зміною статусу та розширенням участі України на ринку міжнародного туризму, де вона з країни-реципієнта перетворилась на країну-генератора туристичних потоків. Тенденція перевищення виїзного потоку над в'їзним у структурі міжнародного туризму залишається стабільною, хоча намітилось певне падіння темпів виїзного туризму і його мотиваційний та географічний перерозподіл, що позитивно характеризує зміни на національному туристичному ринку. Частка в'їзного туризму за останні роки залишається практично незмінною і становить майже п'яту частину в загальному обсязі туристичної діяльності.

Масштаби туристичних потоків (табл. 2) істотною мірою залежать від макроекономічної ситуації (передусім, інфляції, зміни курсу валют), реальних доходів населення, наявності об'єктів туристичної інфраструктури та іміджу туристичних об'єктів.

Упродовж останніх трьох років в Україні (табл. 2) спостерігається тенденція зростання туризму, хоча в 2014 та 2015 роках різке скорочення числа туристів обумовлене, передусім, анексією Криму.

Провідним регіональним ринком, що спеціалізується на прийомі організованих іноземних туристів, є Південноукраїнський, частка якого становить 45,8 %. Деяко поступається за обсягами обслуговування в'їзних туристів Центрально український ринок – 45,6 %. Невідповідно до туристичного потенціалу низькою є частка Західноукраїнського ринку – 8,6 %. Нині на тлі зростання конкуренції на світовому ринку туристичних послуг і внаслідок дії ряду чинників, відставання України від провідних

туристичних країн збільшується, переміщуючи її в "периферію" туристичних потоків. Незважаючи на широку "географію" туристів, які проїздять до нашої країни, їх більшу частину (78%) становлять туристи з колишнього СРСР, насамперед з Росії, Білорусі й Молдови. Щодо інших країн, найбільше Україну відвідують туристи з Румунії, Угорщини, Словаччини й Польщі.

2. Туристичні потоки в Україну і з України

	Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами, усього ²	У тому числі		
		в'їзні (іноземні) туристи	виїзні туристи	внутрішні туристи
2010	2280757	335835	1295623	649299
2011	2199977	234271	1250068	715638
2012	3000696	270064	1956662	773970
2013	3454316	232311	2519390	702615
2014 ¹	2425089	17070	2085273	322746
2015 ¹	2019576	15159	1647390	357027
2016 ¹	2549606	35071	2060974	453561
2017 ¹	2806426	39605	2289854	476967
2018 ¹	4557447	75945	4024703	456799

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

² Юридичними особами та фізичними особами-підприємцями.

При цьому частина іноземних туристів, які подорожують у туристичних групах, досить незначна – лише 1,2%. Динаміка розвитку сфери послуг туризму вказує на підвищення активності туристичних потоків в Україні та демонструє перевагу частки приватних візитів в Україну над діловими й організованими поїздками, а також істотне перевищення кількості виїздів за рубіж українців із приватними й організованими колективними поїздками в порівнянні зі службовими поїздками, що характеризує формування структури українського туризму у межах європейського туристичного простору

Туризм є однією з таких сфер сучасної економіки України, яка позитивно впливає на розвиток інших секторів економіки, включаючи

готельне господарство, транспорт і інфраструктуру, будівництво, роздрібну торгівлю, виробництво і торгівлю сувенірами та ін., будучи каталізатором їх розвитку. Крім того, цей вид діяльності спрямований на задоволення потреб людей в ознайомленні з історією, культурою,

В організації туристичної діяльності велике значення приділяється сектору розміщення. Саме від розміру готельної індустрії, від якості послуг, надаваних закладами тимчасового проживання, залежать обсяги туристичних потоків та надходження від туризму до скарбниці держави.

Значна кількість засобів розміщення туристів морально і фізично застаріли та мають низьку конкурентоспроможність: щорічно ними користується лише 7,5% від загальної кількості іноземних відвідувачів України. Більшість коштів, що спрямовується на будівництво та реконструкцію, – власні кошти підприємств, внутрішні та іноземні інвестиції становлять пише 35%. Нині світові готельні бренди представлені в Україні тільки трьома міжнародними операторами: Residor Hotel Group (готелем Radisson SAS у Києві та Алушті), Global Hyatt Corporation (готель Hyatt Regency Kyiv, у Києві) і Rixos Group (готель Rixos Prykarpattya в Трускавці Львівської області).

Світові готельні мережі виявляють велику зацікавленість до готельного ринку України, що розвивається, пропонуючи керування готелями та їх брендинг. У 2018 році до послуг туристів пропонували 4719 колективних закладів розміщення (у т.ч. 2777– готелі), в яких налічується 181,2 (74,2) тис. місць. Зокрема, у 2018 році в них розміщувалось 4,8 (3,7) млн. туристів. Також, у 2017 році в Україні налічувалося 284 санаторіїв і пансіонатів з лікуванням (на 71 тис. ліжок), 55 санаторіїв-профілакторіїв (на 10 тис. ліжок), 67 будинків і пансіонатів відпочинку (на 12 тис. місць), 1235 баз та інших закладів відпочинку (на 133 тис. місць), 9745 дитячих закладів оздоровлення та відпочинку (на 106 тис. місць) [7].

Стан транспортної та комунальної інфраструктури більшості туристично-рекреаційних територій характеризується як незадовільний:

1) низький рівень розвитку єдиної транспортної мережі та просторової (дорожньої) сполучності придорожного сервісу та інформаційного облаштування, незадовільним станом дорожнього покриття та безпеки дорожнього руху, що погіршує доступність туристичних ресурсів, знижує мобільність населення та якість національного туристичного продукту. Автомобільні дороги загальнодержавного значення першої категорії (з чотирма і більше смугами руху та шириною проїзної частини понад 15 м) мають

протяжність 2254 км, тобто лише 1,4 % загальної протяжності мережі автомобільних доріг України з твердим покриттям У сільській місцевості майже 30 % доріг внутрішньогосподарського підпорядкування не мають твердого покриття і в період несприятливих погодних умов стають непридатними для експлуатації, Для досягнення забезпеченості України автомобільними дорогами європейського рівня необхідно побудувати і модернізувати майже 200 тис. км, у тому числі 60 % у сільській місцевості. Для налагодження міждержавних зв'язків необхідна будівництво автомагістралей міжнародного рівня;

2) занедбаність технічного стану інженерної та комунальної інфраструктури, дефіцитом води, нерозвиненістю каналізаційних мереж, що негативно впливає на санітарно-епідеміологічний стан туристично-рекреаційних територій. Житлово-комунальне господарство є однією а тих галузей, рівень розвитку яких безпосередньо впливає на розвиток туризму. Найгострішою проблемою залишається забезпеченість доброякісною питною водою. Середній показник споживання води становить 320 л на добу на одну людину, що у 2–3 рази перевищує аналогічні показники країн ЄС. Результати аналізу сучасного стану водогосподарської галузі свідчать, що екологічні проблеми набувають усе більш масштабного характеру, спостерігається різке погіршення стану основних джерел питного водопостачання;

3) відсутність надійних джерел енергії, недостатнім використанням енергоощадних технологій, значною кількістю автономних котельнь, що мають низький коефіцієнт корисної дії та забруднюють навколишнє середовища;

4) нерозвиненість сучасних технологій утилізації та переробки побутових відходів, наявністю звалищу межах туристично-рекреаційних територій, що створює значну екологічну небезпеку тощо [8].

Проаналізувавши стан розвитку туристичної сфери можна констатувати такі проблеми:

– розважальний сектор української туристичної індустрії є практично не-сформованим;

– в Україні не поширено практику створення та функціонування таких інноваційних типів розважальних закладів, як тематичні парки, інтерактивні дитячі музеї з бібліотеками, що значною мірою сприяють зміцненню туристичного потенціалу країни;

– найбільш поширеним типом культурно-дозвіллевих закладів, які користуються туристичним попитом в Україні, є музеї, незважаючи на

потужний ресурсний потенціал українських музеїв, вони мають низький рівень конкурентоспроможності на ринку музейних послуг через значну консервативність і традиційність організації обслуговування туристів;

– матеріально-технічна база проведення виставкової діяльності теж потребує значного удосконалення [9];

– невелика кількість готелів, що відповідають міжнародним вимогам;

– потребує скорочення кількості виїзного туризму та збільшення потоків внутрішнього, що допоможе зменшити відтік іноземної валюти до економік інших країн;

– занедбаність більшості історико-культурних об'єктів і проблеми із екологією, відсутність інформації про різноманіття наших природних ресурсів та історико-культурної спадщини;

– низький рівень загальної туристичної інфраструктури.

Висновки. Туризм є однією з найприбутковіших сфер національної економіки, яка з року в рік без значних залучень інвестицій та державних дотацій стабільно нарощує обсяги виробництва туристичного продукту в Україні. Очевидно, що під час розроблення ринкових механізмів стимулювання й сприяння розвитку туризму, надання пріоритетності цій галузі, ефективного використання грошових коштів і фінансових інструментів, могло б стати джерелом поповнення місцевих і державних бюджетів. І саме іноземний (в'їзний) туризм є одним з пріоритетних видів туризму для України як вагомий чинник поповнення валютними надходженнями та у створенні додаткових робочих місць.

Політична криза в Україні вплинула на туристичну діяльність зокрема це відобразилося у скороченні кількості платоспроможних туристів, подорожчанням низки туристичних і готельних послуг, гальмуванні розвитку суміжних із туризмом видів діяльності, внаслідок чого туристична сфера зазнала значні збитки. Разом з тим, туризм є важливою бюджетоформуючою сферою економіки й підтримка його функціонування в складних умовах посткризового розвитку є завданням як держави так і регіональних владних та управлінських органів.

Бібліографічний список.

1. Irtysheva I.O., Stroiko T.V., Yatsenko O.M. Tourism as a specific form of international services trade. Економіка та суспільство. –2015. – № 1. – С. 35-39

2. Мельниченко О.А., Шведун В.О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні: монографія. Харків: Вид-во НУЦЗУ, 2017. 153 с

3. Іртищева І.О. Організація туристичних кластерів як ефективний засіб управління туристичним бізнесом / Д.С. Войт, І.О. Іртищева, Ю.А. Левенець // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія «Економічні науки». – 2016. – № 1. – С. 300–308.

4. Іртищева І.О. Інвестиційна трансформація туристично-рекреаційного комплексу регіону / Д.С. Войт, І.О. Іртищева // IV Міжнародна науково-практична конференція [Структурні трансформації національних економік в глобальному вимірі], (6 листопада 2015 р., м. Миколаїв). – МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2015. – С. 90-92

5. Іртищева І.О., Меліх О.О., Арчибісова Д.С., Суслов В.С. Туризм як фасилітатор розвитку аквакультури Причорноморських регіонів України. Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія «Економічні науки». – 2019. – № 3. – С. 164-172

6. Кифяк В. Ф. Розвиток рекреації і туризму як один із чинників формування інвестиційної привабливості регіону // Економіка та право. 2013. № 1. С. 128–132

7. Матвієнко А. В. Еколого-економічні механізми управління територіальним рекреаційним комплексом в умовах глобалізаційних процесів: автореф. дис. к.е.н.: спец. 08.00.06 "Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища". Херсон, 2010. 24 с

8. Гусякова О.Ю. Стратегічно-управлінські підходи до розвитку туристичної галузі // Держава та регіони. (Серія "Державне управління"). 2010. № 2. С. 9–13

9. Коваль П.Ф., Алешугіна Н.О., Андрєєва Г.П. Розвиток розважального сектору туріндустрії як засіб зміцнення туристичного потенціалу України // Актуальні проблеми економіки. 2010. № 6. С. 78–83

10. Басюк М.М Пономарьова М.С., Трегуб К.М. Менеджмент спортивно-оздоровчого туризму в умовах зростання конкурентних ознак регіонів // Причорноморські економічні студії. № 38 (1). 2019/ С 68-72

11. Пономарьова М.С., Басюк М.М., Трегуб К.М. Розвиток сучасного спорту та фізичного виховання як передумова здорового способу життя. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. № 5. С. 10

И.А. Иртышева, Н.Ф. Тубальцева, И.В. Сиренко, Е.О. Селиванов, Е.В. Шарова Макроэкономические аспекты развития

индустрии туризма в Украине и особенности ее регулирования. Определено, что туризм является прибыльной сферой любой национальной экономики. Обосновано, что Украина объективно имеет все предпосылки для интенсивного развития различных направлений туристической деятельности. Показано, что территориальная концентрация туристических предприятий отражает структуру спроса и зависит от благосостояния населения региона. Приведены статистические данные как туристических потоков через границу Украины, так и мировых лидеров по уровню расходов на зарубежные туристические путешествия. Доказано, что состояние транспортной инфраструктуры большинства туристических территорий характеризуется как неудовлетворительное. Определен общий перечень проблем, которые необходимо решать для развития индустрии туризма в Украине. Предложено системные предложения по экономическому развитию этой отрасли.

Ключевые слова: туризм, туристическая отрасль, туристический поток, транспортная инфраструктура.

I.A. Irtysheva, N.P. Tubaltseva, I.V. Sirenko, E.O. Selivanov, E.V. Sharova **Macroeconomic aspects of tourism industry development in Ukraine and the features of its regulation.** It is determined that tourism is a profitable area of any national economy. It is proved that Ukraine objectively has all the prerequisites for the intensive development of various areas of tourism. It is shown that the territorial concentration of tourism enterprises reflects the structure of demand and depends on the welfare of the population of the region. Statistical data of both tourist flows across the Ukrainian border and world leaders in terms of spending on foreign travel are presented. It is proved that the state of the transport infrastructure of most tourist areas is characterized as unsatisfactory. The general list of problems that need to be addressed for tourism industry development in Ukraine is determined. The systematic suggestions for the economic development of this industry are proposed.

Keywords: tourism, tourism industry, tourist flow, transport infrastructure.

Стаття надійшла до редакції: 24.10.2019 р.